

KONKURS Z GEOGRAFII DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA
ŚLĄSKIEGO W ROKU SZKOLNYM 2020/2021
ETAP SZKOLNY

I. Cele:

Propagowanie wiedzy geograficznej wśród uczniów szkół podstawowych. Wyłonienie uczniów szkół podstawowych o największych kompetencjach geograficznych.

II. Wyposażenie uczestnika na zawody

Na zawody konkursowe uczestnicy powinni być wyposażeni w:

- długopis (piszący na czarno lub niebiesko)
- przybory do kreślenia: linijkę
- kredki: czerwona, zielona□

III. Arkusz konkursowy

Arkusz będzie składał się z różnych typów zadań otwartych oraz zamkniętych.

IV. Wymagania

Uczniowie biorący udział w konkursie powinni wykazać się znajomością podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej z geografii

Wymagania szczegółowe

1. Mapa:

Uczestnik konkursu:

- zna podział map ze względu na skalę,
- klasyfikuje znaki na mapie,
- posługuje się legendą i skalą mapy Polski;
- rozpoznaje na mapie składniki krajobrazu Polski;
- czyta treść mapy,
- dokonuje obliczeń na podstawie dokonanych pomiarów,
- rozpoznaje formy terenu,
- wyznacza kierunki.

2. Astronomiczne podstawy geografii:

Uczestnik konkursu:

- charakteryzuje i rozpoznaje ciała niebieskie wchodzące w skład Układu Słonecznego,
- charakteryzuje ruchy Ziemi,
- oblicza wysokość górowania gwiazd nad horyzontem w dniach przesilen i równonocy;
- określa czas i miejsca wschodu i zachodu Słońca w różnych porach roku na Ziemi;
- oblicza czas strefowy, miejscowy i urzędowy;
- odczytuje współrzędne geograficzne i potrafi na ich podstawie obliczyć rozciągłość równoleżnikową i południkową punktów;
- odczytuje wartości i oblicza współrzędne geograficzne na podstawie wysokości Słońca nad horyzontem i czasu;
- wykonuje i uzupełnia rysunki i schematy obrazujące ruch obiegowy Ziemi, oświetlenie Ziemi, układ horyzontalny.

3. Krajobrazy Polski: wysokogórski (Tatry), wyżynny (Wyżyna Krakowsko-Częstochowska), nizinny (Nizina Mazowiecka), pojezierny (Pojezierze Mazurskie), nadmorski (Pobrzeże Słowińskie), wielkomięjski (Warszawa), miejsko-przemysłowy (Wyżyna Śląska), rolniczy (Wyżyna Lubelska).

Uczestnik konkursu:

- wskazuje na mapie położenie krain geograficznych Polski;
- przedstawia główne cechy krajobrazów Polski oraz wykazuje ich zróżnicowanie;
- rozpoznaje krajobrazy Polski w opisach i na ilustracjach;
- przedstawia podstawowe zależności między składnikami poznawanych krajobrazów;
- opisuje obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Polski oraz określa ich położenie na mapie;
- przedstawia zmiany w krajobrazie powstałe w wyniku działalności człowieka;

4. Lądy i oceany na Ziemi: położenie lądów i oceanów na globusie i mapie świata.

Uczestnik konkursu:

- wskazuje na globusie: bieguny, równik, zwrotniki, południk zerowy i 180°, półkule, kierunki główne i pośrednie;
- wymienia nazwy i wskazuje na globusie kontynenty i oceany oraz określa ich położenie;
- wymienia nazwy i wskazuje na mapie świata: kontynenty, oceany, równik, zwrotniki, południk zerowy i 180°, bieguny.

5. Geografia Europy

Uczestnik konkursu:

- charakteryzuje położenie, przebieg granic oraz cechy linii brzegowej Europy;
- zna typy wybrzeży i ich rozmieszczenie,
- przedstawia podział na regiony geograficzne i podział polityczny Europy;
- wymienia nazwy państw i ich stolic oraz wskazuje je na mapie;
- charakteryzuje ukształtowanie powierzchni Europy;
- określa (na przykładzie Islandii) związek między zjawiskami wulkanicznymi i trzęsieniami ziemi a położeniem na granicy płyt litosfery;
- przedstawia zróżnicowanie klimatyczne Europy oraz czynniki, które o nim decydują;
- wyjaśnia główne przyczyny i skutki starzenia się społeczeństw w Europie;
- wykazuje zróżnicowanie narodowościowe i kulturowe Europy oraz wyjaśnia jego najważniejsze przyczyny i konsekwencje;
- przedstawia społeczno-ekonomiczne konsekwencje migracji na obszarze Europy;
- określa podobieństwa i różnice między największymi miastami Europy: Londynem, Paryżem i Moskwą;
- wykazuje związki między głównymi cechami środowiska przyrodniczego Europy Północnej (na przykładzie Szwecji i Norwegii) a głównymi kierunkami rozwoju gospodarczego;
- przedstawia cechy rolnictwa Węgier i Danii;
- wyjaśnia związek między ukształtowaniem powierzchni a gospodarką krajów alpejskich;
- wykazuje związki między rozwojem turystyki w Europie Południowej a warunkami przyrodniczymi oraz dziedzictwem kultury śródziemnomorskiej.

6. Środowisko przyrodnicze Polski na tle Europy

Uczestnik konkursu:

- określa położenie fizycznogeograficzne i polityczne Polski,
- wskazuje na mapie przebieg granic Polski (w tym wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej);
- odczytuje położenie matematyczno-geograficzne wybranych punktów i obszarów na mapie Polski i Europy;
- opisuje konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej (Polski i kontynentu);
- podaje nazwy i wskazuje na mapie województwa oraz ich stolice;

- wykazuje zależność między występowaniem ruchów górotwórczych i zlodowaceń w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski;
- charakteryzuje elementy klimatu Polski (masy powietrza kształtujące pogodę w Polsce, rozkład temperatur powietrza i opadów atmosferycznych, przeważające kierunki wiatru) oraz długość okresu wegetacyjnego;
- prezentuje główne czynniki kształtujące klimat Polski na tle klimatów Europy;
- wyjaśnia wpływ zmienności pogody w Polsce na rolnictwo, transport i turystykę;
- opisuje cechy i walory przyrodnicze Wisły i Odry oraz charakteryzuje systemy rzeczne obu tych rzek i porównuje je z wybranymi systemami rzeczными w Europie;
- wyróżnia najważniejsze cechy gleby brunatnej, bielicowej, czarnoziem, mady i rędziny, czarnych ziem, wskazuje ich rozmieszczenie na mapie Polski oraz ocenia przydatność rolniczą;
- rozróżnia główne rodzaje lasów w Polsce (na podstawie ilustracji lub opisu) oraz wyjaśnia zróżnicowanie przestrzenne wskaźnika lesistości Polski;
- wymienia formy ochrony przyrody w Polsce, wskazuje na mapie parki narodowe oraz podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody występujących na obszarze własnego regionu;
- dokonuje refleksji nad pięknem oraz potrzebą zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego; wymienia główne rodzaje surowców mineralnych Polski oraz opisuje ich rozmieszczenie i znaczenie gospodarcze.